

Geen ander pad te gaan

– Radha Burnier

Het lidmaatschap van de Theosophical Society (T.S.) wordt pas dan belangrijk als men de moed heeft om anders te leven, niet in overeenstemming met algemeen aanvaarde normen en waarden, omdat veel van die normen en waarden immoreel of onethisch zijn. Het was in India een algemeen aanvaarde norm om neer te kijken op mensen uit een lagere kaste. Ook in andere landen worden mensen beoordeeld op grond van afkomst, rijkdom, enzovoort. Maar een lid van de T.S. moet ophouden te denken in termen van natie, kaste, ras, sociale positie of rijkdom en ieder mens beschouwen als een menselijk wezen.



Kan een lid van de T.S. iedere vorm van denken in termen van waarde, gebaseerd op uiterlijke omstandigheden, loslaten? Uiterlijke omstandigheden zijn toevallig. We zijn niet geboren in India, China, Rusland of Amerika vanwege een bijzondere verdienste. Kunnen we dus elk denken in termen van Indiaas, of iets anders zijn, loslaten en universeel, internationaal zijn? Kunnen we ideeën over kleur en sociale omstandigheden loslaten?

Het denken van dat alles vrij maken is wat we echt *samnyasa* noemen. Als iemand een *samnyasi* wordt, dan geeft hij symbolisch zijn oorspronkelijke naam op en het hele idee van zichzelf een etiket op te plakken; hij heeft geen familie, geen positie, kaste of thuis meer. Voor hem moet de hele wereld een thuis zijn, de hele mensheid zijn familie en de gehele aarde zijn erfenis. Zo moet een lid van onze T.S. een breed universeel denkvermogen hebben. Om dat te bereiken moet hij zijn kleinzielige gevoel van bezit met betrekking tot zijn natie, zijn familie, zijn speciale vrienden, de mensen die hij wel of niet mag, loslaten. Theosoof zijn is dus een grote onderneming waartoe men zich verbindt.

De meeste mensen beoordelen, zoals we zeiden, anderen naar uiterlijke omstandigheden, zij maken een buiging voor de rijken en machtigen en behandelen degenen die niet belangrijk zijn met minachting. In sommige landen worden bedien-

Dit artikel is in dit nummer van Theosofia geplaatst i.v.m. de ledendag over globalisering op 12-11-2005 en komt ook als top-artikel op de website www.theosofie.nl

den met weinig respect behandeld. Vrouwen zijn ondergeschikten en worden gedwongen te gehoorzamen. Zulk een houding zou al verdwenen moeten zijn bij iemand die lid wordt van de T.S. Maar wanneer men eenmaal lid is, dan moet er een meer definitieve verandering plaats vinden.

Een spiritueel mens oordeelt niet. De *Bhagavad Gita* zegt dat *samatva* yoga is. *Samatva* betekent dat je iedereen met dezelfde ogen beziet. Zoals we al zeiden is er geen bijzondere verdienste verbonden met iemands geboorte of kleur; evenmin is er een bijzondere verdienste verbonden met iemands innerlijke kenmerken. Ik kan een persoon zijn met het vermogen om dit of dat te doen, terwijl iemand anders misschien niet zo kundig is. Dus zou ik me kunnen inbeelden dat ik beter ben. Geleerde mensen kunnen nog wel eens verstrooid zijn en blunderen in het dagelijks leven, maar is een praktisch ingesteld mens daarom beter dan zij? Hij is misschien wel veel minder wijs. Zo ook kan een mens naar iemand anders kijken en zeggen:

“Wat voor soort mens is dit? Hij is trots en dwaas, hij zou anders moeten zijn.” Als hij zo denkt, is hij zich niet bewust van zijn eigen tekortkomingen - zijn eigen domheid, of onverschilligheid tegenover anderen, of zijn eigen saaiheid. Is zijn eigen domheid of onverschilligheid minder erg dan de trots van die ander? Dat hoeft niet zo te zijn; maar toch maken we allemaal dit soort onderscheid en vellen we oordelen over anderen. Ik zie misschien mijn eigen domheid niet, maar zelfs als ik dat wel zou doen, dan denk ik nog dat ik niet zo slecht ben als sommige andere mensen en dat die ander veel slechter is vanwege zijn trots. Als ik jaloers ben denk ik misschien dat ik een goede reden heb om jaloers te zijn, maar die ander heeft geen reden om trots te zijn en zou dat dus niet moeten zijn.

Op de beoordelingsschaal die ieder mens hanteert, staat hijzelf aan de top. J. Krishnamurti zegt dat we moeten leren om niet te vergelijken. Door vergelijking ontstaat het denkbeeld van ongelijkheid. “Hij heeft

meer dan ik, waarom heb ik niet meer? Hij is deugdzaam en ik niet, dus ben ik ellendig; hij is verwaand maar ik niet, dus ben ik veel beter.” Dit is een algemeen voorkomende kwaal waaraan alle mensen lijden. Maar een echte theosoof oordeelt niet. De bijbelse tekst “oordeelt niet opdat gij zelf niet geoordeeld worde!” zegt hetzelfde als de *Bhagavad Gita*, waarin verklaard wordt dat yoga betekent iedereen op gelijke wijze te beschouwen.

Het fundamentele principe van theosofie is broederschap en dat impliceert dat we de onsterfelijke natuur leren herkennen in ieder mens en ons realiseren dat die belangrijker is dan de uiterlijke verschijning.

In iedereen is een goddelijk zaadje aanwezig, maar de mens die denkt dat dat zaadje in hem méér ontkiemd en tot bloei gekomen is, leeft met een illusie. Juist het gevoel beter te zijn dan een ander toont aan dat dat goddelijk zaadje nog niet ontkiemd is. Er wordt wel gezegd dat de meest wijze mens de meest nederige mens is. Iemand die denkt dat hij iets beter weet is juist onwetend; diegene die zich boven een ander verheven voelt is juist niet verheven boven die ander. Maar hij die in anderen het goddelijke element, de mogelijkheden tot ontplooiing, ziet, is een ware theosoof .

Om ware theosofen te zijn, moeten we intelligent leven, objectief naar onszelf kijken, kijken hoe onze gedachten werken en op welke manier deze in strijd zijn met het fundamentele principe van theosofie . Dat principe is broederschap en impliceert dat we de onsterfelijke natuur leren herkennen in ieder mens en ons realiseren dat die belangrijker is dan de uiterlijke verschijning.

We willen niet altijd zien wat er zich werkelijk voor ons bevindt. Maar het is van het grootste belang om te zien wat er echt is, niet wat anderen ons vertellen, niet wat er

oppervlakkig gezien zichtbaar is. In de *Veda's* wordt benadrukt dat, welke vorm de klei ook aanneemt, het altijd klei blijft. Door het kleigehalte van iets te kennen, kennen we het beter dan wanneer we enkel en alleen naar de buitenkant ervan zouden kijken. Als we niet de onsterfelijke natuur in anderen kunnen zien, dan is dat een bewijs van onze eigen blindheid en ons eigen gebrek aan ontwikkeling. Alleen diegene die iedereen met gelijke ogen beschouwt groeit naar spiritualiteit toe.

Er bestaan organisaties die werken met geheime tekens en woorden, zodat leden elkaar herkennen. Maar dit is slechts iets symbolisch. Het geheim der geheimen zit diep in ieder mens besloten, is ingebed in iedere vorm van leven en materie, en kennis daarover ontsluit de waarheid dat er niets materieels of anorganisch bestaat. Naarmate men meer naar het binnenste van iets of iemand kijkt, des te duidelijker wordt het dat datgene wat anorganisch of onbeziel lijkt te zijn, vervuld is van die levenskracht, goddelijke inspiratie en schoonheid waarmee het heelal volledig doordrenkt is. Het is onze eigen versuftheid die ons verhindert om dat te zien.

Wat wij als materie zien hangt volledig van onszelf af. Voor de meeste mensen is steen "materie", maar in de ogen van de spirituele mens is het dat niet. In het oude India leerde men dat alles *Shiva* is. *Shiva* betekent die eeuwige weldadige kracht waaruit en waarin alle dingen zijn, waarin "we leven en bewegen en ons bestaan hebben". Er bestaat niets anders dan *Shiva*. Dit is de waarheid. Maar we zien geen *Shiva* in steen en rotsen en dus vernietigen we de aarde. Er zijn velen die geen god-

delijke vonk zien in dieren. Derhalve behandelen zij hen als "materie" door ze van hun huid te ontdoen, dingen in ze te stoppen, duivelse experimenten met ze uit te voeren, teneinde uit te vinden hoeveel pijn dieren kunnen verdragen. Waarom doen mensen dat? Dat komt omdat het in hun ogen geen levende schepsels zijn zoals zichzelf, maar slechts "materie". Dus zien zij, wanneer zij naar een kalfje kijken in de wei geen kalf maar "jong vlees". En dan heb je nog anderen die mensen hebben behandeld alsof zij dieren waren. In concentratiekampen hebben ze vivisectie gepleegd op mannen en vrouwen en hebben ze hun medemensen aangeduid als "stukken hout".

Hoe iedereen denkt over de materie is dus afhankelijk van hoe wakker of afgestompt iemand in spiritueel opzicht is. Mevrouw Blavatsky verkondigde een fundamentele waarheid toen ze zei dat er geen materie bestaat, dat er alleen maar bewustzijn bestaat. Dat bewustzijn is goddelijk, luisterrijk, stralend.

Dus het geheim der geheimen dat ontdekt moet worden is onze eigen verborgen aard. Als die gekend wordt, zal men een "nieuwe naam" horen klinken door de schepping. Want alles heeft een waarachtige naam waarin het unieke, goddelijke en onsterfelijke "wezen" tot uitdrukking komt. Het geheim waarnaar de Theosoof op zoek is, is die naam te kunnen horen en die goddelijkheid te kunnen zien. De *Upnishaden* leren ons: "Er is geen ander pad te gaan".

Uit: *No Other Path to go*, hoofdstuk 4
Vertaling: Louis Geertman